

Työttömyyden perusturvan menot vuonna 2018 ensimmäistä kertaa ansioturvan menoja suuremmat

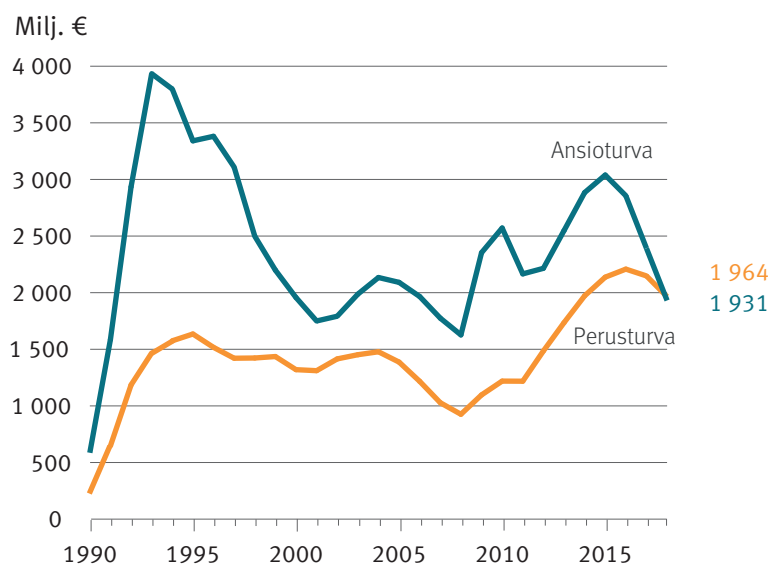
Työttömyysturvan menoissa tapahtui vuonna 2018 merkittävä käänne. Ensimmäistä kertaa Kela maksoi työttömyyden perusturvaa vuoden aikana enemmän kuin työttömyyskassat maksoivat ansioturvaa. Käänteeseen johtanut kehitys on ollut kuluvana vuosikymmenenä voimakasta, sillä vielä vuonna 2010 ansioturvaa maksettiin yli kaksi kertaa enemmän kuin perusturvaa.

Ansioturvan menot laskivat kolmatta vuotta peräkkäin 1 931 miljoonaan euroon. Tämän laskun aikana menot ovat pienentyneet yli 1 000 miljoonalla eurolla. Ansioturvaa on edellisen kerran maksettu tätä vähemmän vuonna 2008, jolloin menot olivat 1 626 miljoonaa euroa. Menot laskivat viidenneksellä vuoteen 2017 verrattuna.

Myös perusturvan etuusmenot ovat viime vuosina laskeneet, vaikkakin selvästi ansioturvaa vähemmän. Laskusta huolimatta perusturvaa maksettiin vuonna 2018 edelleen yli kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2008. Kelan maksaman perusturvan menot olivat vuonna 2018 yhteensä 1 964 miljoonaa euroa, eli vajaat 2 prosenttia ansioturvan menoja suuremmat.

Yhteensä työttömyyskassat ja Kela maksoivat vuonna 2018 työttömyysturvaa 3 895 miljoonaa euroa, joka on 14 % vähemmän kuin edellisvuonna. Tätä edellisen kerran yhteissumma oli alle 4 000 miljoonaa euroa vuonna 2012.

Kuvio 1. Työttömyysturvan menot 1990–2018 (vuoden 2018 rahanarvossa)

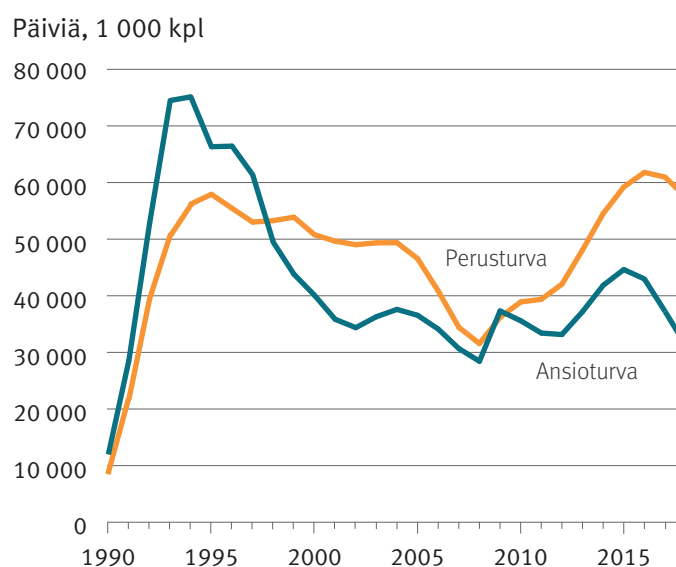

Maksettu työttömyysturva vuonna 2018

	Milj. euroa	Muutos, % vuodesta 2017
Yhteensä	3 895,3	-14,2
Ansioturva	1 930,8	-19,2
Ansiopäiväraha	1 899,9	-19,1
Vuorottelukorvaus	27,9	-35,1
Liikkuvuusavustus	3,0	37,5
Perusturva	1 964,5	-8,6
Peruspäiväraha	232,9	-19,0
Työmarkkinatuki	1 729,6	-7,0
Vuorottelukorvaus	0,1	8,8
Liikkuvuusavustus	2,1	43,0

Työttömyysturvan painottuminen perusturvaan näkyy myös maksettujen etuuspäivien tarkastelussa. Vuoden 2018 aikana korvatuista etuuspäivistä kaksi kolmesta kuului perusturvaan, kun vielä vuonna 2009 päiviä korvattiin ansio- ja perusturvasta suunnilleen yhtä paljon. Etuuspäivien määrä laski edellisvuodesta ansioturvassa 16 % ja perusturvassa 6 %. Yhteensä etuuspäiviä maksettiin 89 miljoonaa kappaletta, joka on 10 % vähemmän kuin edellisvuonna.

Kuvio 2. Työttömyysturvan korvauspäivät 1990–2018

Työmarkkinatuen saajien määrä kääntyi vihdoin laskuun

Työmarkkinatuen vuoden ajan saajien lukumäärä ehti nousta yhdeksän vuoden ajan, kunnes se vuonna 2018 liittyi muiden työttömyysetuuksien joukkoon lasku-uralle. Ansiopäivärahan ja peruspäivärahan saajien määrät jatkoivat vuonna 2016 alkanutta laskuaan.

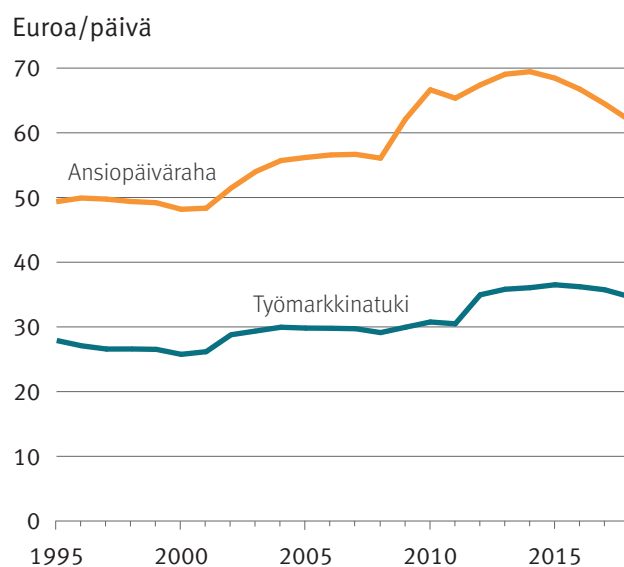
Työmarkkinatukea sai vuoden 2018 aikana 296 500 henkilöä, mikä on 4 % vähemmän kuin edellisvuotena. Ansiopäivärahasa saajia oli vuoden aikana 13 % vähemmän kuin vuonna 2017 ja peruspäivärahasa 9 % vähemmän. Vuosi 2018 oli toinen vuosi peräkkäin, jonka aikana useampi henkilö sai työmarkkinatukea kuin ansiopäivärahaa. Tätä ennen jokaisena vuotena 2000-luvulla ansiopäivärahan saajia on vuoden aikana ollut työmarkkinatuen saajia enemmän.

Työttömyysetuuksien korvaussummat laskussa

Vuonna 2018 keskimääräinen ansiopäiväraha oli 61,93 euroa päivässä, joka oli 1,84 euroa pienempi kuin vuonna 2017. Ansiopäivärahan keskimääräinen päiväkorvaus laski nyt neljättä vuotta peräkkäin. Kuukausitasolla keskimääräinen ansiopäiväraha oli 1 331 euroa.

Myös perusturvan työttömyysetuuksien päiväkorkaukset ovat olleet viime vuosina laskussa. Vuonna 2018 keskimääräinen peruspäiväraha oli 30,83 euroa päivässä eli 663 euroa kuukaudessa ja keskimääräinen työmarkkinatuki oli 34,67 euroa päivässä eli 745 euroa kuukaudessa.

Kuvio 3. Ansiopäivärahan ja työmarkkinatuen keskimääräiset päiväkorkvaukset 1995–2018 (vuoden 2018 rahana)

Vuorottelukorvauksen määrät laskussa, liikkuvuusavustuksen nousussa

Vuorotteluvapaan lainsäädännössä toteutui vuoden 2016 alusta lukien muutos, joka on merkittävästi vähentänyt vuorotteluvapaan suosiota ja vuorottelukorvauksen saajien määrää. Ansioturvalla vuorotteluvapaata piti vuoden 2018 aikana 6 300 henkilöä, joka on noin kolmanneksen vähemmän kuin edeltävänä vuotena. Kelan maksamaa vuorottelukorvausta maksettiin vuoden aikana 35 henkilölle. Ennen lakimuutosta vuorotteluvapaalla oli vuosittain enimmillään 20 000 henkilöä.

Vuoden 2017 alusta lukien alettiin maksaa liikkuvuusavustusta, jonka tavoitteena on kannustaa työttömiä työnhakijoita ottamaan vastaan työtä oman työssäkäyntialueensa ulkopuolella. Vuonna 2018 etuutta maksettiin ansioturvassa 3 miljoonaa euroa 2 200 henkilölle ja perusturvassa 2 miljoonaa euroa 1 600 henkilölle. Saajamäärissä oli kasvua edellisvuoteen verrattuna ansioturvassa noin 33 % ja perusturvassa 41 %.

Aktiivimalli alensi työttömyysetuuksia eniten vanhemmissa ikäryhmissä

Vuoden 2018 alussa astui voimaan työttömyysturvan aktiivimalli. Aktiivimallin myötä työttömyysetuus maksettiin alennettuna noin 40 %:lle Kelan työttömyysetuuksien saajista ja noin kolmannekselle ansiopäivärahan saajista, kun tarkastellaan etuuden saajia kunkin vuosineljänneksen aikana huhtikuusta 2018 alkaen.

Työttömyysetuutta on saanut alennettuna sitä suurempi osuus saajista, mitä vanhempaa ikäryhmää tarkastellaan. Esimerkiksi vuoden 2018 viimeisen kolmen kuukauden aikana 33 % kaikista ansiopäivärahan saajista ja 43 % Kelan työttömyysetuuden saajista sai alennettua etuutta. Vastaavat osuudet olivat yli 60-vuotiaiden joukossa ansiopäivärahaa saaneilla 56 % ja Kelan etuutta saaneilla 62 %.

Kuvio 4. Työttömyysetuuksien saajat yhteensä ja alennetun etuuden saajat loka-joulukuussa 2018

